

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกร เรื่อง การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกรในหมู่บ้านโครงการพัฒนาป่าชุมชน จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามในหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 15 หมู่บ้าน สามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบตามจำนวนที่ตั้งไว้ คือ 336 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

การนำเสนอข้อมูลในบทนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับตัวแปรเฉพาะบุคคล

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนกับตัวแปรเฉพาะบุคคล

ตอนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรในหมู่บ้านที่ทำการศึกษา ครอบคลุมข้อมูลส่วนตัวในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อปี และการใช้ประโยชน์จากป่าที่อยู่ใกล้กับหมู่บ้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4 ถึงตารางที่ 10 ดังต่อไปนี้

1.1 เพศ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศหญิง จำนวน 187 คน หรือร้อยละ 55.70 เพศชาย จำนวน 149 คน หรือร้อยละ 44.30 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	187	55.7
ชาย	149	44.3
รวม	336	100.0

1.2 อายุ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ ผู้วิจัยได้จำแนกเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่มคือ อายุต่ำกว่า 40 ปี อายุระหว่าง 41-50 ปี และอายุสูงกว่า 51 ปี ผลการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรมีอายุโดยเฉลี่ย 47.5 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดมีอายุสูงกว่า 51 ปี (ร้อยละ 38.4) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 37.5) และน้อยที่สุด คือ มีอายุต่ำกว่า 40 ปี (ร้อยละ 24.1) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุต่ำกว่า 40 ปี	81	24.1
อายุระหว่าง 41 - 50 ปี	126	37.5
อายุสูงกว่า 51 ปี	129	38.4
รวม	336	100.0

1.3 ระดับการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกระดับการศึกษาของเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา กลุ่มจบประถมศึกษา และกลุ่มจบสูงกว่าประถมศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 286 คน (ร้อยละ 85.1) รองลงมาคือ ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 33 คน (ร้อยละ 9.8) และมีเพียง 17 คน เท่านั้นที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา (ร้อยละ 5.1) (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	32	9.8
จบประถมศึกษา	256	85.1
จบสูงกว่าประถมศึกษา	17	5.1
รวม	336	100.0

1.4 อาชีพหลักของเกษตรกร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่มคือ อาชีพทำนา อาชีพทำไร่/ทำสวน/รับจ้างทำการเกษตร และอาชีพอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 313 คน (ร้อยละ 93.2) มีรายได้จากการทำนา รองลงมา คือ มีรายได้จากการทำสวน/ทำไร่ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 2.1) และมีรายได้จากอาชีพอื่น ๆ จำนวนน้อยที่สุด คือ 7 คน (ร้อยละ 0.6) ได้แก่ การเก็บของป่า การรับจ้างเจียนยนต์พลอยทำการค้าขายในหมู่บ้าน และทอผ้า เป็นต้น (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ทำนา	313	93.1
ทำสวน/ทำไร่	16	4.8
อื่น ๆ	7	2.1
รวม	336	100.0

1.5 รายได้ของเกษตรกรในรอบปีที่ผ่านมา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกรายได้ของเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี กลุ่มรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อปี และกลุ่มรายได้สูงกว่า 20,001 ต่อปี เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า เกษตรกรจำนวนมากที่สุด 163 คน (ร้อยละ 48.5) มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อปี รองลงมาคือ มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อปี จำนวน 107 คน (ร้อยละ 31.8) และน้อยที่สุดคือ จำนวน 66 คนที่มีรายได้สูงกว่า 20,001 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 19.7 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำนวนตามรายได้ในรอบปีที่ผ่านมา

รายได้ของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อปี	163	48.5
10,001-20,000 บาท ต่อปี	107	31.8
สูงกว่า 20,001 บาท ต่อปี	66	19.7
รวม	336	100.0

1.6 การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนภายในหมู่บ้าน

เมื่อสอบถามเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าที่อยู่ใกล้กับหมู่บ้าน พบว่า เกษตรกรจำนวน 229 คน (ร้อยละ 68.2) ใช้ประโยชน์จากป่า และเกษตรกรจำนวน 107 คน (ร้อยละ 31.8) ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่า

เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์จากป่าของเกษตรกร พบว่า มีการใช้เป็นแหล่งของป่ามากที่สุด (ร้อยละ 79.9) รองลงมาคือ ใช้เป็นแหล่งเชื้อเพลิงในครัวเรือน (ร้อยละ 65.5) และใช้เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 25.3) ส่วนที่ใช้ประโยชน์น้อยที่สุด คือ ใช้เป็นแหล่งประกอบพิธีกรรม (ร้อยละ 0.9) (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของการใช้ประโยชน์จากป่าของครัวเรือนเกษตรกร

การใช้ประโยชน์จากป่าของเกษตรกร	จำนวน (N=229)	ร้อยละ
ใช้เป็นแหล่งเชื้อเพลิงในครัวเรือน (หาฟืน)	150	65.5
ใช้เป็นแหล่งของป่า อาหารป่า เช่น ผักหวาน เห็ด น้ำผึ้ง ไข่มดแดง ฯลฯ	183	79.9
ใช้เป็นแหล่งประกอบพิธีกรรม เช่น เผาศพ	2	0.9
ใช้เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์	58	25.3

ส่วนกลุ่มที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่านั้น พบว่า มีสาเหตุมาจากสภาพของป่านั้น ทรุดโทรม ไม่เหลืออะไรที่จะทำประโยชน์มากที่สุด (ร้อยละ 28.0) สาเหตุรองลงมาคือ หมู่บ้านมีกฎระเบียบ ห้ามไม่ให้บุกรุกทำลายป่า (ร้อยละ 10.3) ไม่มีความจำเป็นที่จะใช้ผลผลิตจากป่าในการประกอบอาชีพ (ร้อยละ 9.3) ป่าอยู่ไกลจากหมู่บ้านมากจึงไม่อยากจะไปใช้ (ร้อยละ 8.4) เก็บฟืนจากที่นาหรือป่าในหมู่บ้านอื่นแทน (ร้อยละ 5.6) ไม่มีเวลาไปเก็บของ

ป่าหรือเก็บพิน (ร้อยละ 7.5) นอกนั้นเป็นสาเหตุอื่น ๆ (ร้อยละ 40.2) เช่น ไม่ค่อยได้อยู่บ้าน ไม่มีที่นาจึงไม่ผ่านไปแคว้นนั้น ต้นไม้ยังเล็กอยู่จึงกลัวไปเหยียบต้นไม้ตาย เป็นต้น (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่เกษตรกรไม่ใช้ประโยชน์จากป่า

สาเหตุที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่า	จำนวน (N=107)	ร้อยละ
สภาพป่าทรุดโทรมไม่เหลืออะไรที่จะทำประโยชน์	30	28.0
หมู่บ้านมีกฎระเบียบ ห้ามไม่ให้บุกรุกทำลาย	11	10.3
ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ของป่า	10	9.3
ป่าอยู่ไกลจากบ้านและที่นาจึงไม่ได้ไปใช้	9	8.4
ใช้ประโยชน์จากที่นาหรือป่าในหมู่บ้านอื่น ๆ แทน	6	5.6
ไม่มีเวลาไปเก็บของป่า/เก็บพิน	8	7.5
อื่น ๆ	43	40.2

ตอนที่ 2 : การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร

ตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการรับสารนิเทศของเกษตรกรในหมู่บ้านที่ทำการศึกษาคอบคลุมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน แหล่งสารนิเทศที่ได้รับ พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อ และปัญหาในการรับสารนิเทศของเกษตรกร

2.1 เนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนที่เกษตรกรได้รับ

ในการศึกษาเนื้อหาสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ (ตารางที่ 11) พบว่าเกษตรกรทั้งสิ้นจำนวน 336 คน ได้รับเนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนทั้งสิ้น 335 คน ไม่ได้รับเนื้อหาสารนิเทศจำนวน 1 คน

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศจำนวน 335 คน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 326 คน (ร้อยละ 97.3) ได้รับสารนิเทศด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ รองลงมาคือ สารนิเทศด้านการจัดการป่าชุมชน จำนวน 324 คน (ร้อยละ 96.7) และสารนิเทศด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตร จำนวน 234 คน (ร้อยละ 69.9)

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรได้รับเนื้อหาด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ในระดับที่สูงกว่าเนื้อหาอื่น โดยได้รับในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.82$) รองลงมาคือ เนื้อหาด้านการจัดการป่าชุมชน ซึ่งได้รับในระดับน้อย ($\bar{X}=2.17$) ส่วนเนื้อหาด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตรนั้น เกษตรกรได้รับในระดับที่ต่ำกว่าเนื้อหาอื่น คือ ได้รับในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.49$)

ตารางที่ 11 เนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนที่เกษตรกรได้รับ

เนื้อหาสารนิเทศ ด้านวนศาสตร์ชุมชน	ระดับการรับสารนิเทศ					รวม (335)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	มส.	ม.	ปก.	น.	นส.				
การจัดการป่าชุมชน	3	31	67	141	82	324 (96.7)	2.17	0.95	น.
การใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตร	-	5	17	56	156	234 (69.9)	1.49	0.72	นส.
การอนุรักษ์ป่าไม้และ ทรัพยากรธรรมชาติ	11	71	114	108	22	326 (97.3)	2.82	0.96	ปก.

เมื่อพิจารณาการรับสารนิเทศในแต่ละเนื้อหาย่อย ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

2.1.1 เนื้อหาทางด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ

ในการศึกษาเนื้อหาสารนิเทศด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติที่เกษตรกรได้รับ (ตารางที่ 12) พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจำนวนทั้งสิ้น 326 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละเนื้อหาย่อย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 319 คน (ร้อยละ 97.9) ได้รับสารนิเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์พืชพรรณป่า รองลงมาตามลำดับคือ ได้รับสารนิเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่าจำนวน 316 คน (ร้อยละ 96.9) สารนิเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งซบน้ำจำนวน 308 คน (ร้อยละ 94.5) สารนิเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่าจำนวน 275 คน (ร้อยละ 84.4) ส่วนสารนิเทศที่เกษตรกรจำนวนน้อยที่สุดได้รับ คือ สารนิเทศเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้จำนวน 166 คน (ร้อยละ 50.9)

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$) เมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศทุกเนื้อหาในระดับปานกลาง ทั้งนี้การรับสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเนื้อหาอื่น คือ การรับสารนิเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า (\bar{X}

=3.00) รองลงมาตามลำดับคือ สารนิเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์พืชพรรณป่า ($\bar{X} = 2.98$) สารนิเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งซับน้ำ ($\bar{X} = 2.90$) สารนิเทศเกี่ยวกับการสร้างแนวกันลม ($\bar{X} = 2.88$) และสารนิเทศเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้ ($\bar{X} = 2.60$)

ตารางที่ 12 เนื้อหาด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติที่เกษตรกรได้รับ

เนื้อหาสารนิเทศ ที่เกษตรกรได้รับ	ความถี่ในการรับสารนิเทศ					รวม (326)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	คค.				
กฎหมายป่าไม้	5	31	42	69	19	166	2.60	1.01	ปก.
						(50.9)			
การอนุรักษ์แหล่งซับน้ำ	17	82	84	103	22	308	2.90	1.05	ปก.
						(94.5)			
การสร้างแนวกันลม	17	61	85	95	17	275	2.88	1.03	ปก.
						(84.4)			
การอนุรักษ์สัตว์ป่า	19	98	82	99	18	316	3.00	1.05	ปก.
						(96.9)			
การอนุรักษ์พืชพรรณป่า	16	94	89	101	17	319	2.98	1.03	ปก.
						(97.9)			

2.1.2 เนื้อหาด้านการจัดการป่าชุมชน

ในการศึกษาเนื้อหาสารนิเทศด้านการจัดการป่าชุมชนที่เกษตรกรได้รับ (ตารางที่ 13) พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจำนวนทั้งสิ้น 324 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละเนื้อหาย่อย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 300 คน (ร้อยละ 92.6) ได้รับสารนิเทศเกี่ยวกับประเภทของป่าชุมชน รองลงมาตามลำดับคือ สารนิเทศเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และผลผลิตจากป่าชุมชนจำนวน 296 คน (ร้อยละ 91.4) สารนิเทศเกี่ยวกับความหมายของป่าชุมชนจำนวน 288 คน (ร้อยละ 88.9) สารนิเทศเกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชนจำนวน 208 คน (ร้อยละ 62.0) สารนิเทศเกี่ยวกับการดูแลรักษาป่าชุมชนจำนวน 201 คน (ร้อยละ 64.2) ส่วนสารนิเทศที่เกษตรกรจำนวนน้อยที่สุดได้รับคือ สารนิเทศเกี่ยวกับการเพาะซากกล้าไม้ ซึ่งได้รับจำนวน 77 คน (ร้อยละ 23.8)

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรได้รับเนื้อหาสารนิเทศด้านการจัดการป่าชุมชนในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.17$) และเมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า เนื้อหาที่เกษตรกรได้รับในระดับปานกลางมีทั้งสิ้น 5 เรื่อง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยที่ได้รับ ได้แก่ สารนิเทศเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และผลผลิตจากป่าชุมชน ($\bar{X} = 2.93$)

สารนิเทศเกี่ยวกับการดูแลรักษาป่าชุมชน ($\bar{X}=2.90$) สารนิเทศเกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชน ($\bar{X}=2.55$) สารนิเทศเกี่ยวกับการบริหารผลผลิตจากป่าชุมชน ($\bar{X}=2.55$) สารนิเทศเกี่ยวกับประเภทของป่าชุมชน ($\bar{X}=2.51$) นอกนั้นเกษตรกรได้รับในระดับน้อยจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ สารนิเทศเกี่ยวกับความหมายของป่าชุมชน ($\bar{X}=2.46$) และสารนิเทศเกี่ยวกับการเพาะชำกล้าไม้ ($\bar{X}=2.44$)

ตารางที่ 13 เนื้อหาสารนิเทศด้านการจัดการป่าชุมชนที่เกษตรกรได้รับ

เนื้อหาสารนิเทศ ที่เกษตรกรได้รับ	ความถี่ในการรับสารนิเทศ					รวม (324)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	คต.				
ความหมายของป่าชุมชน	6	43	58	151	30	288	2.46	0.94	น.
						(88.9)			
ประเภทของป่าชุมชน	7	43	75	140	29	300	2.51	0.93	ปก.
						(92.6)			
การพัฒนาป่าชุมชน	3	42	38	109	16	208	2.55	0.95	ปก.
						(64.2)			
การดูแลรักษาป่าชุมชน	7	66	36	84	8	201	2.90	1.02	ปก.
						(62.0)			
การเพาะชำกล้าไม้	-	13	20	32	12	77	2.44	0.95	น.
						(23.8)			
การบริหารผลผลิตจากป่า ชุมชน	2	20	31	62	9	124	2.55	0.91	ปก.
						(38.3)			
การใช้ประโยชน์และผลผลิต จากป่าชุมชน	12	85	83	101	15	296	2.93	0.99	ปก.
						(91.4)			

2.1.3 เนื้อหาสารนิเทศด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตร

ในการศึกษาเนื้อหาสารนิเทศทางด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตรที่เกษตรกรได้รับ (ตารางที่ 14) พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจำนวนทั้งสิ้น 234 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละเนื้อหาย่อย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 202 คน (ร้อยละ 86.3) ได้รับสารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรแบบไม้ยืนต้นในไร่นา รองลงมาคือ ได้รับสารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรแบบสวนหลังบ้านจำนวน 166 คน (ร้อยละ 70.9) ส่วนสารนิเทศที่เกษตรกรจำนวนน้อยที่สุดได้รับคือ สารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรแบบปลูกไม้ต่างระดับ ซึ่งได้รับจำนวน 45 คน (ร้อยละ 19.2)

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรได้รับเนื้อหาสารนิเทศด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการรวมเกษตรกรในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=2.17$) และเมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า เนื้อหาที่เกษตรกรได้รับในระดับปานกลางมีทั้งสิ้น 3 เรื่อง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยที่ได้รับ ได้แก่ สารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรแบบไม้ยืนต้นในไร่นา ($\bar{X}=2.93$) สารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรแบบปลูกไม้ต่างระดับ ($\bar{X}=2.90$) สารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรแบบสวนหลังบ้าน ($\bar{X}=2.55$) นอกนั้นเกษตรกรได้รับในระดับน้อยมีจำนวน 5 เรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยที่ได้รับได้ดังนี้ สารนิเทศเกี่ยวกับความหมายของวนเกษตร ($\bar{X}=2.41$) สารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรแบบปลูกพืชสลับแนว ($\bar{X}=2.40$) สารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรระบบกสิกรรม-ป่าไม้-ปศุสัตว์ ($\bar{X}=2.37$) สารนิเทศเกี่ยวกับวนเกษตรระบบป่าไม้-ปศุสัตว์ ($\bar{X}=2.34$) และสารนิเทศเกี่ยวกับระบบป่าไม้-ประมง ($\bar{X}=2.29$)

ตารางที่ 14 เนื้อหาด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการรวมเกษตรกรที่เกษตรกรได้รับ

เนื้อหาสารนิเทศ ที่เกษตรกรได้รับ	ความถี่ในการรับสารนิเทศ					รวม (234)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	คด.				
ความหมายของวนเกษตร	1	11	25	40	13	90 (38.5)	2.41	0.92	น.
วนเกษตรแบบสวนหลังบ้าน	2	20	53	79	12	166 (70.9)	2.52	0.84	ปก.
วนเกษตรแบบไม้ยืนต้นใน ไร่นา	1	38	66	84	13	202 (86.3)	2.65	0.87	ปก.
วนเกษตรแบบปลูกไม้ต่าง ระดับ	-	10	9	22	4	45 (19.2)	2.56	0.94	ปก.
วนเกษตรแบบปลูกพืช สลับแนว	-	8	9	28	5	50 (21.4)	2.40	0.88	น.
วนเกษตรระบบป่าไม้- ปศุสัตว์	1	6	12	32	7	58 (24.8)	2.34	0.89	น.
วนเกษตรระบบกสิกรรม-ป่า ไม้-ปศุสัตว์	1	6	11	19	9	46 (19.7)	2.37	1.02	น.
วนเกษตรระบบป่าไม้-ประมง	-	6	16	26	11	59 (25.2)	2.29	0.89	น.

2.2 แหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ

ในการศึกษาแหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ (ตารางที่ 15) พบว่าเกษตรกรทั้งสิ้นได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศจำนวนทั้งสิ้น 332 คน ไม่ได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศจำนวน 4 คน

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศจำนวน 332 คน จำแนกตามแหล่งสารนิเทศพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 331 คน (ร้อยละ 99.7) ได้รับสารนิเทศจากแหล่งบุคคล รองลงมาคือ ได้รับสารนิเทศจากแหล่งอื่น ๆ จำนวน 144 คน (ร้อยละ 43.4) และได้รับสารนิเทศจากแหล่งสถาบันจำนวน 131 คน (ร้อยละ 39.5)

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจากแหล่งบุคคลในระดับที่สูงกว่าแหล่งอื่น โดยได้รับในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.53$) รองลงมาคือ ได้รับจากแหล่งสถาบัน และได้รับจากแหล่งอื่น ๆ ซึ่งค่าเฉลี่ยของการรับอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.18$ และ $\bar{X} = 1.07$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 15 แหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ

แหล่งสารนิเทศ	ระดับการรับสารนิเทศ					รวม (332)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	มส.	ม.	ปก.	น.	นส.				
แหล่งบุคคล	-	5	26	109	191	331	1.53	0.71	น.
						(99.7)			
แหล่งสถาบัน	-	1	1	19	110	131	1.18	0.31	นส.
						(39.5)			
แหล่งอื่น ๆ	-	-	1	13	130	144	1.07	0.26	นส.
						(43.4)			

เมื่อพิจารณาแหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับในแต่ละแหล่ง ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

2.2.1 การรับสารนิเทศจากแหล่งบุคคล

ในการศึกษาการรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล (ตารางที่ 16) พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจากแหล่งบุคคลทั้งสิ้น 331 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละแหล่งพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 212 คน (ร้อยละ 64.0) ได้รับสารนิเทศจากเพื่อนบ้าน รองลงมาตามลำดับคือ ได้รับจากผู้ใหญ่บ้านจำนวน 194 คน (ร้อยละ 58.6) ได้รับจากกำนันจำนวน 172 คน (ร้อยละ 52.0) ส่วนแหล่งสารนิเทศบุคคลที่เกษตรกรได้รับจำนวนน้อยที่สุด คือ ทหาร/ตำรวจ โดยได้รับจำนวน 29 คน (ร้อยละ 8.8)

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลในระดับน้อย ($\bar{X}=1.53$) และเมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า แหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับในระดับมากมีเพียงแหล่งเดียว คือ กำนัน ($\bar{X}=3.69$) ส่วนแหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับในระดับปานกลางมีจำนวน 5 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยที่ได้รับคือ เพื่อนบ้าน ($\bar{X}=3.34$) ผู้ใหญ่บ้าน ($\bar{X}=2.90$) เกษตรกรตำบล ($\bar{X}=2.71$) บุคคลอื่น ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมที่ดิน และนายอำเภอ ($\bar{X}=2.67$) และพัฒนากร ($\bar{X}=2.66$) นอกนั้นเป็นแหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับในระดับน้อยแทบทั้งสิ้น มีจำนวน 4 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยที่ได้รับ คือ พระสงฆ์ในหมู่บ้าน ($\bar{X}=2.35$) ครู ($\bar{X}=2.35$) ทหาร/ตำรวจ ($\bar{X}=2.10$) และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ($\bar{X}=1.73$)

ตารางที่ 16 แหล่งสารนิเทศบุคคลที่เกษตรกรได้รับ

แหล่งสารนิเทศ	ความถี่ในการรับสารนิเทศ					รวม (331)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	คค.				
สมาชิกในครอบครัว	7	33	16	42	6	104	2.93	1.11	ปก.
						(31.4)			
เพื่อนบ้าน	26	87	43	44	12	212	3.34	1.11	ปก.
						(64.0)			
พระสงฆ์ในหมู่บ้าน	3	16	6	32	20	77	2.35	1.19	น.
						(23.3)			
กำนัน	65	50	13	27	17	172	3.69	1.37	ม.
						(52.0)			
ผู้ใหญ่บ้าน	26	52	15	78	23	194	2.90	1.30	ปก.
						(58.6)			
ครู	3	7	4	17	12	43	2.35	1.25	น.
						(13.0)			
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ (จนท.ส่งเสริม ป่าไม้/ป่าไม้ อ./ป่าไม้ จ.)	1	11	3	55	65	135	1.73	0.91	น.
						(40.8)			
เกษตรกรตำบล	3	53	16	64	20	156	2.71	1.13	ปก.
						(47.1)			
พัฒนากร	1	30	5	32	14	82	2.66	1.18	ปก.
						(24.8)			
ทหาร/ตำรวจ	1	6	-	10	12	29	2.10	1.26	น.
						(8.8)			
บุคคลอื่น ๆ	1	-	-	1	1	3	2.67	2.08	น.
						(0.9)			

2.2.2 การรับสารนิเทศจากแหล่งสถาบัน

ในการศึกษาการรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน (ตารางที่ 17) พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจำนวนทั้งสิ้น 131 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละแหล่ง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 87 คน (ร้อยละ 66.4) ได้รับสารนิเทศจากหน่วยส่งเสริมและเผยแพร่ป่าไม้ รองลงมาคือ ได้รับสารนิเทศจากโรงเรียนในหมู่บ้านจำนวน 53 คน (ร้อยละ 40.5) ส่วนแหล่งที่เกษตรกรจำนวนน้อยที่สุดได้รับ คือ ได้รับจากหน่วยงานภาคเอกชน โดยได้รับจำนวน 29 คน (ร้อยละ 22.1)

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.08$) เมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า แหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับในระดับน้อยมีจำนวน 2 แหล่ง คือ หน่วยงานภาคเอกชน ($\bar{X}=2.14$) รองลงมาคือ หน่วยส่งเสริมและเผยแพร่ป่าไม้ ($\bar{X}=1.67$) นอกนั้น เป็นแหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับในระดับน้อยที่สุด คือ โรงเรียนในหมู่บ้าน ($\bar{X}=1.36$) และหน่วยงาน/สถาบันอื่น ๆ ($\bar{X}=1.00$) ซึ่งได้แก่ สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

ตารางที่ 17 แหล่งสารนิเทศสถาบันที่เกษตรกรได้รับ

แหล่งสารนิเทศ	ความถี่ในการรับสารนิเทศ					รวม (131)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	คค.				
หน่วยส่งเสริมและเผยแพร่ป่าไม้	-	3	4	41	39	87	1.67	0.73	น.
						(66.4)			
หน่วยงานภาคเอกชน เช่น ธนาคาร องค์การพัฒนาเอกชน	1	6	1	9	12	29	2.14	1.22	น.
						(22.1)			
โรงเรียนภายในหมู่บ้าน	1	2	1	7	42	53	1.36	0.86	นส.
						(40.5)			
หน่วยงาน/สถาบันอื่น ๆ	-	-	-	-	2	2	1.00	0.00	นส.
						(1.5)			

2.2.3 การรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ (ตารางที่ 18) พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ จำนวนทั้งสิ้น 144 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละแหล่ง พบว่า เกษตรกรจำนวนมากที่สุด คือ 64 คน (ร้อยละ 44.4) ได้

รับสารนิเทศจากสถานที่ราชการต่าง ๆ รองลงมาคือ ได้รับสารนิเทศจากวัดจำนวน 54 คน (ร้อยละ 37.5) ส่วนแหล่งที่เกษตรกรจำนวนน้อยที่สุดได้รับ คือ จากร้านค้าในหมู่บ้าน ซึ่งมีเพียง 2 คนเท่านั้นที่ได้รับ (ร้อยละ 1.4)

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศจากสถานที่อื่น ๆ ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.07$) และเมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า แหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับในระดับปานกลางมีจำนวน 2 แหล่ง คือแหล่งอื่น ๆ เช่น ได้รับจากหอกระจายข่าว ได้รับจากป้ายประกาศข่าวประจำหมู่บ้าน ได้รับจากป้ายประกาศตามที่สาธารณประโยชน์ เป็นต้น ($\bar{X}=2.96$) และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{X}=2.78$) นอกนั้นเกษตรกรได้รับในระดับน้อยแทบทั้งสิ้นจำนวน 5 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยที่ได้รับ ได้แก่ วัด ($\bar{X}=2.35$) สถานีอนามัยประจำตำบล ($\bar{X}=2.33$) ห้องสมุดประจำอำเภอ/จังหวัด ($\bar{X}=2.20$) สถานที่ราชการทั่วไป ($\bar{X}=2.02$) และร้านค้าในหมู่บ้าน ($\bar{X}=2.00$)

ตารางที่ 18 แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ ที่เกษตรกรได้รับ

แหล่งสารนิเทศ	ความถี่ในการรับสารนิเทศ					รวม (144)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	คต.				
วัด	4	6	7	25	12	54 (37.5)	2.35	1.17	น.
ห้องสมุดประจำอำเภอ/ จังหวัด	1	-	1	12	1	15 (10.4)	2.20	0.86	น.
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2	3	2	11	-	18 (12.5)	2.78	1.14	ปก.
ร้านค้าในหมู่บ้าน	-	-	-	2	-	2 (1.4)	2.00	0.00	น.
สถานีอนามัยประจำตำบล	1	1	-	9	1	12 (8.3)	2.33	1.07	น.
สถานที่ราชการทั่วไป	1	3	5	42	13	64 (44.4)	2.02	0.79	น.
สถานที่อื่น ๆ เช่น หอกระจาย ข่าว ป้ายประกาศข่าว ประจำหมู่บ้าน ฯลฯ	4	12	10	20	1	47 (32.6)	2.96	1.06	ปก.

2.3 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อ

ในการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อ (ตารางที่ 19) พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจากสื่อจำนวนทั้งสิ้น 331 คน และไม่ได้เปิดรับสารนิเทศจากสื่อจำนวน 5 คน

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่เปิดรับสารนิเทศจำนวน 331 คน จำแนกตามสื่อแต่ละประเภท พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 329 คน (ร้อยละ 99.4) เปิดรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน รองลงมาคือ เปิดรับจากสื่อบุคคลจำนวน 225 คน (ร้อยละ 68.0) และเปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจจำนวน 193 คน (ร้อยละ 58.3)

เมื่อพิจารณาระดับการเปิดรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจากสื่อมวลชนสูงกว่าสื่ออื่น โดยเปิดรับในระดับน้อย ($\bar{X}=2.14$) รองลงมาคือ เปิดรับจากสื่อบุคคล โดยเปิดรับในระดับน้อยเช่นเดียวกัน ($\bar{X}=2.09$) ส่วนการเปิดรับที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสื่ออื่น คือ การเปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.07$)

ตารางที่ 19 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อต่าง ๆ ของเกษตรกร

พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศ	ระดับการเปิดรับสารนิเทศ					รวม (331)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	มส.	ม.	ปก.	น.	นส.				
การเปิดรับสารนิเทศจากสื่อ บุคคล	-	14	41	12	49	225 (68.0)	2.09	0.80	น.
การเปิดรับสารนิเทศจากสื่อ มวลชน	-	23	83	13	84	329 (99.4)	2.14	0.88	น.
การเปิดรับสารนิเทศจากสื่อ เฉพาะกิจ	-	1	1	8	18	193 (58.3)	1.07	0.32	นส.

เมื่อกพิจารณาพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศในแต่ละสื่อ ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

2.3.1 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อบุคคล

ในการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อบุคคล (ตารางที่ 20) พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจำนวนทั้งสิ้น 225 คน และเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 210 คน (ร้อยละ 93.3) เปิดรับสารนิเทศจากการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน/ผู้นำชุมชนและได้รับการบอกเล่าให้ทราบ รองลงมาคือ เปิดรับจากการปรึกษาหารือของสมาชิกในครอบครัวจำนวน 169 คน (ร้อยละ 75.1) ส่วนที่เกษตรกรเปิดรับจำนวนน้อยที่สุด คือ การเปิดรับจากการที่เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนที่บ้านและให้คำแนะนำ โดยเปิดรับจำนวน 34 คน (ร้อยละ 15.1)

เมื่อพิจารณาระดับการเปิดรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจากสื่อบุคคลในระดับน้อย ($\bar{X}=2.09$) และเมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า การเปิดรับสารนิเทศจากสื่อบุคคลทุกสื่อในระดับเดียวกัน คือ ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยของการเปิดรับได้ดังนี้ เปิดรับโดยการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน/ผู้นำชุมชนและได้รับการบอกเล่าให้ทราบ ($\bar{X}=2.99$) รองลงมาคือ เปิดรับจากการปรึกษาหารือของสมาชิกในครอบครัว ($\bar{X}=2.79$) และเปิดรับจากการที่เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนที่บ้านและให้คำแนะนำ ($\bar{X}=2.50$)

ตารางที่ 20 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อบุคคล ของเกษตรกร

พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศ	ความถี่ในการรับสารนิเทศ					รวม (225)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	คต.				
เปิดรับจากการที่เจ้าหน้าที่มา เยี่ยมเยียนที่บ้าน และให้คำแนะนำ	-	12	3	11	9	34 (15.1)	2.50	1.24	ปก.
เปิดรับจากการพบปะพูดคุยกับ เพื่อนบ้าน/ผู้นำชุมชน และ ได้รับการบอกเล่าให้ทราบ	12	60	60	69	9	210 (93.3)	2.99	1.04	ปก.
เปิดรับจากการปรึกษาหารือ ของสมาชิกในครอบครัว	7	46	34	68	14	169 (75.1)	2.79	1.06	ปก.

2.3.2 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน

ในการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน (ตารางที่ 21) พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจากสื่อมวลชนจำนวนทั้งสิ้น 329 คน และเมื่อพิจารณาการเปิดรับแต่ละสื่อ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 316 คน (ร้อยละ 96.0) เปิดรับสารนิเทศจากการรับชมโทรทัศน์ รองลงมาคือ เปิดรับจากการรับฟังทางหอกระจายข่าว จำนวน 313 คน (ร้อยละ 95.1) ส่วนที่เกษตรกรเปิดรับจำนวนน้อยที่สุด คือ เปิดรับจากการดูหนังเร่/หมอลำ ซึ่งมีจำนวนเพียง 9 คนเท่านั้น (ร้อยละ 2.7)

เมื่อพิจารณาระดับการเปิดรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจากสื่อมวลชนในระดับน้อย ($\bar{X}=2.14$) และเมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจากสื่อมวลชนในระดับมากมีเพียงสื่อเดียวคือ เปิดรับจากการรับฟังทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ($\bar{X}=3.95$) นอกนั้นเปิดรับในระดับปานกลางแทบทั้งสิ้น จำนวน 5 เรื่อง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยการเปิดรับคือ เปิดรับโดยการรับชมทางโทรทัศน์ ($\bar{X}=3.37$) เปิดรับโดยการอ่านแผ่นป้ายประกาศ/ป้ายโฆษณา ($\bar{X}=3.18$) เปิดรับโดยการฟังวิทยุ ($\bar{X}=3.11$) เปิดรับโดยการดูหนังเร่/หมอลำ ($\bar{X}=3.11$) และเปิดรับโดยการอ่านจากหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่ได้รับแจกมา ($\bar{X}=2.64$)

ตารางที่ 21 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อมวลชนของเกษตรกร

พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศ	ความถี่ในการรับสารนิเทศ					รวม (329)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	คต.				
เปิดรับโดยการอ่านจากหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่ได้รับแจกมา	8	17	6	31	15	77	2.64	1.31	ปก.
						(23.4)			
เปิดรับโดยการฟังวิทยุ	8	72	20	53	9	162	3.11	1.09	ปก.
						(49.2)			
เปิดรับโดยการรับชมโทรทัศน์	94	68	34	10	18	316	3.37	1.35	ปก.
				2		(96.0)			
เปิดรับโดยการรับฟังทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน	11	11	33	48	1	313	3.95	1.06	ม.
	6	5				(95.1)			
เปิดรับโดยการอ่านแผ่นป้ายประกาศ/ป้ายโฆษณา	44	13	19	43	17	136	3.18	1.48	ปก.
						(41.3)			
เปิดรับโดยการดูหนังเร่/หมอลำ	3	-	1	3	-	9	3.11	1.45	ปก.
						(2.7)			

2.3.3 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อเฉพาะกิจ

ในการศึกษาการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อเฉพาะกิจ (ตารางที่ 22) พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจากสื่อเฉพาะกิจจำนวนทั้งสิ้น 193 คน และเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 174 คน (ร้อยละ 90.2) เปิดรับสารนิเทศจากการเข้าร่วมงานวันสำคัญต่าง ๆ รองลงมาคือ เปิดรับจากการสาธิตของเจ้าหน้าที่จำนวน 54 คน (ร้อยละ 28.0) ส่วนที่เกษตรกรเปิดรับจำนวนน้อยที่สุด คือ เปิดรับจากการเข้าชมนิทรรศการที่นำมาจัดในหมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวน 4 คนเท่านั้น (ร้อยละ 2.0)

เมื่อพิจารณาระดับการเปิดรับสารนิเทศ พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศในระดับน้อย ($\bar{X}=1.74$) และเมื่อพิจารณาการเปิดรับจำแนกในแต่ละระดับ พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศในระดับน้อยจำนวน 5 เรื่องคือ เปิดรับจากการเข้าประชุม/อภิปรายในหมู่บ้าน ($\bar{X}=2.39$) รองลงมาตามลำดับคือ เปิดรับจากเข้าร่วมทัศนศึกษา/ดูงานในโครงการต่าง ๆ ($\bar{X}=2.20$) เปิดรับจากการเข้าร่วมงานวันสำคัญแห่งชาติ เช่น วันปลูกต้นไม้แห่งชาติ ($\bar{X}=2.09$) เปิดรับจากการเข้าชมนิทรรศการที่นำมาจัดในหมู่บ้าน ($\bar{X}=2.20$) นอกนั้นเปิดรับในระดับน้อยแทบทั้งสิ้นจำนวน 2 สื่อคือ เปิดรับจากการสาธิตของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=1.33$) และเปิดรับจากการเข้าฝึกอบรม ($\bar{X}=1.32$)

ตารางที่ 22 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อเฉพาะกิจ ของเกษตรกร

พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศ	ความถี่ในการเปิดรับสารนิเทศ					รวม (193)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	บส.	บ.	พค.	นค.	กต.				
เปิดรับจากการสาธิตของเจ้าหน้าที่	2	-	2	6	44	54 (28.0)	1.33	0.87	นส.
เปิดรับจากการเข้าฝึกอบรม	1	-	-	4	20	25 (13.0)	1.32	0.85	นส.
เปิดรับจากการเข้าประชุม/ อภิปรายในหมู่บ้าน	7	2	1	18	11	39 (20.2)	2.39	1.43	น.
เปิดรับจากการเข้าชมนิทรรศการที่นำมาจัดในหมู่บ้าน	1	-	-	-	3	4 (2.0)	2.00	2.00	น.
เปิดรับจากการเข้าร่วม ทัศนศึกษา/ดูงาน	2	1	-	1	6	10 (5.2)	2.20	1.75	น.
เปิดรับจากการเข้าร่วมงานวัน สำคัญต่าง ๆ	36	3	4	29	10	174 (90.2)	2.09	1.60	น.
เปิดรับจากการเข้าชมวีดิโอ/ สไลด์ที่นำมาฉายในหมู่บ้าน	1	-	-	1	7	9 (4.7)	1.56	1.33	น.

2.4 ปัญหาในการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร

ในการศึกษาปัญหาในการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน (ตารางที่ 23) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 231 คน (ร้อยละ 68.8) ประสบปัญหาเกี่ยวกับไม่มีเวลาว่างที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเผยแพร่สารนิเทศ รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการเผยแพร่สารนิเทศที่ได้รับนั้นไม่ต่อเนื่อง เกษตรกรจึงไม่สนใจที่จะรับทราบเรื่องราวต่างๆ จำนวน 134 คน (ร้อยละ 39.9) เกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่องวนศาสตร์ชุมชน จึงไม่สนใจที่จะรับทราบจำนวน 58 คน (ร้อยละ 17.3) เกษตรกรอ่านหนังสือไม่ได้จำนวน 47 คน (ร้อยละ 14.0) เกษตรกรไม่มีเครื่องรับวิทยุจำนวน 14 คน (ร้อยละ 4.2) สารนิเทศที่ได้รับเผยแพร่ นั้นไม่น่าสนใจจำนวน 14 คน (ร้อยละ 4.2) สื่อที่นำมาเผยแพร่นั้นไม่น่าสนใจจำนวน 7 คน (ร้อยละ 2.1) ภาษาที่ได้รับการเผยแพร่นั้นไม่คุ้นเคย ทำให้เกษตรกรไม่สนใจจำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.8) และเกษตรกรไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.2) ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกษตรกรประสบคือ เกษตรกรไม่ค่อยสนใจในโครงการการพัฒนาป่าชุมชน การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ดำเนินการติดตามส่งเสริม/เผยแพร่ข่าวสารอย่างจริงจัง เนื้อหาสารนิเทศที่ไปถึงเกษตรกรนั้นค่อนข้างเป็นวิชาการมากเกินไป เกษตรกรไปรับจ้างนอกหมู่บ้านจึงไม่ได้รับข่าวสาร เป็นต้น

เมื่อพิจารณาระดับความเป็นปัญหาในแต่ละระดับ พบว่า ปัญหาที่เกษตรกรประสบในระดับมากที่สุดมีจำนวน 2 เรื่องคือ ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกรไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์ ($\bar{X}=4.50$) และปัญหาด้านอื่น ๆ ($\bar{X}=4.69$)

ปัญหาที่เกษตรกรประสบปัญหาในระดับมากมีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เกษตรกรอ่านหนังสือไม่ได้ ($\bar{X}=4.23$) เกษตรกรไม่มีเวลาว่างที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเผยแพร่สารนิเทศของรัฐ ($\bar{X}=3.65$) ปัญหาเกี่ยวกับสื่อที่เผยแพร่ไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=3.57$) ปัญหาเกี่ยวกับภาษาในการเผยแพร่ไม่คุ้นเคย ($\bar{X}=3.50$)

ปัญหาที่เกษตรกรประสบปัญหาในระดับปานกลางมีจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ การเผยแพร่สารนิเทศที่ได้รับนั้น ไม่ต่อเนื่อง เกษตรกรจึงไม่สนใจที่จะรับ ($\bar{X}=3.43$) เกษตรกรไม่มีเครื่องรับวิทยุ ($\bar{X}=3.36$) เกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่องที่ได้รับเผยแพร่จึงไม่สนใจที่จะรับสารนิเทศ ($\bar{X}=3.26$)

ส่วนปัญหาที่เกษตรกรประสบในระดับน้อยมีเพียงเรื่องเดียว คือ ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับการเผยแพร่นั้นไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=2.50$)

ตารางที่ 23 ปัญหาในการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร

ปัญหาในการรับสารนิเทศ	ระดับความเป็นปัญหา					รวม (336)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	มส.	ม.	ปก.	น.	นส.				
ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	5	1	4	2	2	14 (4.2)	2.36	1.50	น.
ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์	3	-	1	-	-	4 (1.2)	4.50	1.00	มส.
เกษตรกรอ่านหนังสือไม่ได้	22	15	9	1	-	47 (14.0)	4.23	0.84	ม.
เกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่องที่ ได้รับการเผยแพร่ จึงไม่สนใจที่ จะรับทราบ	12	11	19	12	4	58 (17.3)	3.26	1.20	ปก.
เกษตรกรไม่มีเวลาว่างมากพอ ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเผยแพร่ สารนิเทศของรัฐ	42	75	10	9	-	231 (68.8)	3.65	0.82	ม.
เนื้อหาทางด้านวนศาสตร์ชุมชน ไม่น่าสนใจจึงไม่อยากจะ รับทราบ	1	2	3	5	3	14 (4.2)	2.50	1.23	ปก.
สื่อที่นำมาเผยแพร่ไม่น่าสนใจ	2	1	3	1	-	7 (2.1)	3.57	1.13	ม.
การเผยแพร่สารนิเทศไม่ต่อเนื่อง จึงไม่สนใจที่จะติดตาม รับทราบ	12	39	78	5	-	134 (39.9)	3.43	0.71	ปก.
ภาษาที่ใช้ในการเผยแพร่ไม่ คุ้นเคย ทำให้ไม่สนใจที่จะรับ ทราบ	2	-	3	1	-	6 (1.8)	3.50	1.23	ม.
ปัญหาอื่น ๆ	9	2	1	1	-	13 (3.9)	4.69	1.38	มส.

ตอนที่ 3 : ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร กับตัวแปรเฉพาะบุคคล

ตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชนของเกษตรกรในหมู่บ้านที่ทำการศึกษาด้านต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมตัวแปรเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อปี และการใช้ประโยชน์จากป่าใกล้กับหมู่บ้าน ทั้งนี้ในการศึกษาคั้งนี้จะจัดกลุ่มการรับสารนิเทศตามเกณฑ์การจัดกลุ่มที่กำหนดไว้ 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับสูง กลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง และกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

3.1 การรับสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชน

ในการศึกษาการรับสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร เมื่อพิจารณาการรับสารนิเทศในภาพรวมแต่ละระดับ (ตารางที่ 24) พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชนทั้งสิ้น 335 คน โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.9) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 53.9) ได้รับในระดับต่ำ และมีเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.3) ที่ได้รับสารนิเทศในระดับสูง

เมื่อพิจารณาการรับสารนิเทศในแต่ละด้านพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.9 และ 56.5) ได้รับเนื้อหาสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชนและเปิดรับสารนิเทศจากสื่อต่าง ๆ ในระดับปานกลาง ส่วนการรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศนั้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.1) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ

ตารางที่ 24 การรับสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชน จำแนกตามระดับการรับสารนิเทศ

การรับสารนิเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ชุมชน	ระดับการรับสารนิเทศ			รวม	\bar{X}	SD.
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
1. เนื้อหาสารนิเทศที่เกษตรกรได้ รับ	89 (26.6)	224 (66.9)	22 (6.6)	335 (100.0)	1.80	0.54
2. แหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้ รับ	193 (58.1)	127 (38.3)	12 (3.6)	332 (100.0)	1.45	0.57
3. พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศ จากสื่อต่าง ๆ	133 (40.2)	187 (56.5)	11 (3.3)	331 (100.0)	1.63	0.55
รวม	133 (39.7)	181 (53.9)	21 (6.3)	335 (100.0)	1.66	0.59

3.2 เพศ

ในการศึกษาระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ (ตารางที่ 25) พบว่า เกษตรกรทั้งเพศหญิงและเพศชายได้รับสารนิเทศในระดับปานกลางเพียงด้านเดียว คือ ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ นอกนั้นได้รับในระดับน้อยและน้อยที่สุด ยกเว้นการรับสารนิเทศในด้านแหล่งสารนิเทศบุคคลที่เพศหญิงได้รับในระดับน้อยที่สุด แต่เพศชายได้รับในระดับน้อย

ตารางที่ 25 การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามเพศ

การรับสารนิเทศ ด้านวนศาสตร์ชุมชน	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	SD.	แปลความ	\bar{X}	SD.	แปลความ
เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ						
- ด้านการจัดการป่าชุมชน	2.38	0.98	น.	2.01	0.89	น.
- ด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตร	1.46	0.68	นส.	1.43	0.77	นส.
- การอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ	2.85	0.92	ปก.	2.79	0.99	ปก.
แหล่งสารนิเทศที่ได้รับ						
- แหล่งสารนิเทศบุคคล	1.62	0.74	น.	1.46	0.68	นส.
- แหล่งสารนิเทศสถาบัน	1.19	0.49	นส.	1.18	0.43	นส.
- แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	1.05	0.21	นส.	1.19	0.43	นส.
พฤติกรรมการเปิดรับจากสื่อ						
- เปิดรับจากสื่อบุคคล	2.10	0.85	น.	2.08	0.75	น.
- เปิดรับจากสื่อมวลชน	2.29	0.09	น.	2.01	0.85	น.
- เปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ	1.08	0.31	นส.	1.05	0.34	นส.

เมื่อศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดกลุ่มตามระดับการรับสารนิเทศ จำแนกตามเพศ (ตารางที่ 26) พบว่า เกษตรกรเพศชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.8) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 24.3) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ และเกษตรกรเพศชายจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.4) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง (ร้อยละ 7.4) ส่วนเกษตรกรเพศหญิงนั้น พบว่า เกษตรกรจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 47.6) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 47.1) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 5.3) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไค์สแควร์ ปรากฏว่า เกษตรกรเพศชาย และเพศหญิงมีการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$) กล่าวคือ เพศชายมีระดับการรับสารนิเทศสูงกว่าเพศหญิง คือ ในระดับปานกลางและระดับสูง

ตารางที่ 26 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำแนกตามเพศ

ระดับการรับสารนิเทศ	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	44	29.7	89	47.6	133	39.7
ระดับปานกลาง	93	62.8	88	47.1	181	54.0
ระดับสูง	11	7.4	10	5.3	21	6.3
รวม	148	44.2	187	55.8	335	100.0

$\chi^2 = 11.02037$ $df = 2$ $P = 0.00405 < 0.05$

3.2 อายุ

ในการศึกษาการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนในแต่ละด้าน จำแนกตามอายุ (ตารางที่ 27) พบว่าเกษตรกรทุกกลุ่มอายุได้รับสารนิเทศในระดับปานกลางเพียงด้านเดียว คือ ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ นอกนั้นได้รับในระดับน้อยและน้อยที่สุด ยกเว้นในกลุ่มอายุมากกว่า 51 ปีที่ได้รับสารนิเทศด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตรในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอื่น คือ ได้รับในระดับน้อยแต่กลุ่มอื่นได้รับในระดับน้อยที่สุด และกลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปีได้รับสารนิเทศจากแหล่งบุคคลในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น คือ ได้รับในระดับน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มอื่นได้รับในระดับน้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

การรับสารนิเทศ ด้านวนศาสตร์ชุมชน	อายุต่ำกว่า 40 ปี			อายุระหว่าง 41-50 ปี			อายุมากกว่า 51 ปี		
	\bar{X}	SD.	ปก.	\bar{X}	SD.	ปก.	\bar{X}	SD.	ปก.
1. เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ									
- ด้านการจัดการป่าชุมชน	2.23	0.95	น.	2.19	0.89	น.	2.12	1.02	น.
- ด้านการใช้ที่ป่าไม้ตาม กระบวนการวนเกษตร	1.45	0.74	นส.	1.36	0.64	นส.	1.54	0.78	น.
- ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติ	2.70	0.99	ปก.	2.83	0.93	ปก.	2.88	0.97	ปก.
2. แหล่งสารนิเทศที่ได้รับ									
- แหล่งสารนิเทศบุคคล	1.49	0.75	นส.	1.51	0.63	น.	1.58	0.75	น.
- แหล่งสารนิเทศสถาบัน	1.17	0.38	นส.	1.22	0.42	นส.	1.16	0.52	นส.
- แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	1.15	0.37	นส.	1.10	0.37	นส.	1.07	0.26	นส.
3. พฤติกรรมการเปิดรับ สารนิเทศ									
- เปิดรับจากสื่อบุคคล	2.08	0.82	น.	2.19	0.81	น.	2.01	0.79	น.
- เปิดรับจากสื่อมวลชน	2.00	0.88	น.	2.13	0.88	น.	2.23	0.87	น.
- เปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ									

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับการรับสารนิเทศ จำแนกตามอายุ (ตารางที่ 28) พบว่า เกษตรกรอายุระหว่าง 41-50 ปีและอายุสูงกว่า 51 ปีขึ้นไป มีการรับสารนิเทศในลักษณะเดียวกันคือ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.7 และ 55.8) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 38.9 และ 35.7) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.3 และ 8.5) ได้รับในระดับสูง ส่วนเกษตรกรกลุ่มอายุต่ำกว่า 41 ปีนั้น พบว่า เกษตรกรจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 47.5) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 43.8) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.8) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไคว์สแควร์ ปรากฏว่า การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกรในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P > 0.05$)

ตารางที่ 28 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำแนกตามอายุ

ระดับการรับสารนิเทศ	อายุต่ำกว่า 41		อายุ 41-50		อายุสูงกว่า 51		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	38	47.5	49	38.9	46	35.7	133	39.7
ระดับปานกลาง	35	43.8	74	58.7	72	55.8	181	54.0
ระดับสูง	7	8.8	3	2.3	11	8.5	21	6.3
รวม	80	23.9	126	37.6	129	38.5	335	100.0

$\chi^2 = 8.80673$ $df = 4$ $P = 0.06612 > 0.05$

3.3 ระดับการศึกษา

ในการศึกษาการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 29) พบว่า ส่วนใหญ่ทุกระดับการศึกษาได้รับสารนิเทศในระดับเดียวกันในทุกด้าน คือ ระดับน้อยและระดับน้อยที่สุดเหมือนกัน ยกเว้นในกลุ่มที่จบสูงกว่าประถมศึกษาได้รับสารนิเทศด้านการจัดการป่าชุมชนในระดับปานกลาง และได้รับสารนิเทศด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติในระดับมาก ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอื่นในเนื้อหาเดียวกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29

การรับสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

การรับสารนิเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ชุมชน	ไม่ได้รับการศึกษา			จบประถมศึกษา			จบสูงกว่าประถมศึกษา		
	\bar{X}	SD.	ปก.	\bar{X}	SD.	ปก.	\bar{X}	SD.	ปก.
1. เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ									
- ด้านการจัดการป่าชุมชน	1.94	0.83	น.	2.17	0.94	น.	2.63	1.15	ปก.
- ด้านการใช้ที่ป่าไม้ตาม กระบวนการวนเกษตร	1.33	0.64	นส.	1.44	0.73	นส.	2.00	0.76	น.
- ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติ	2.84	0.95	ปก.	2.77	0.95	ปก.	3.67	0.72	ม.
2. แหล่งสารนิเทศที่ได้รับ									
- แหล่งสารนิเทศบุคคล	1.27	0.57	นส.	1.55	0.70	น.	1.76	0.90	น.
- แหล่งสารนิเทศสถาบัน	1.00	0.00	นส.	1.20	0.49	นส.	1.33	0.51	นส.
- แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	1.00	0.00	นส.	1.11	0.34	นส.	1.07	0.28	นส.
3. พฤติกรรมการเปิดรับ สารนิเทศ									
- เปิดรับจากสื่อบุคคล*	2.19	0.62	น.	2.05	0.80	น.	2.43	1.09	น.
- เปิดรับจากสื่อมวลชน	2.41	0.84	น.	2.10	0.89	น.	2.25	0.77	น.
- เปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ	1.00	0.00	นส.	1.08	0.34	นส.	1.00	0.00	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับการรับสารนิเทศ (ตารางที่ 30) พบว่า เกษตรกรทุกระดับการศึกษาได้รับสารนิเทศในลักษณะเดียวกัน คือ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.6, 53.0 และ 64.7) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 36.4, 41.1 และ 23.5) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.1, 6.0 และ 11.8) ได้รับในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไคสแควร์ ปรากฏว่าการรับสารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์ชุมชนของเกษตรกรในแต่ละระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($P > 0.05$)

ตารางที่ 30. ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการรับสารนิเทศ	ไม่ได้รับการศึกษา		จบประถมศึกษา		จบสูงกว่าประถมศึกษา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	12	36.4	117	41.1	4	23.5	133	39.7
ระดับปานกลาง	19	57.6	151	53.0	11	64.7	181	54.0
ระดับสูง	2	6.1	17	6.0	2	11.8	21	6.3
รวม	33	9.9	285	85.1	17	5.1	335	100.0

$\chi^2 = 2.70022$ $df = 4$ $P = 0.60918 > 0.05$

3.4 อาชีพหลักของเกษตรกร

ในการศึกษาการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจำแนกตามอาชีพหลัก (ตารางที่ 31) พบว่า เกษตรกรทั้งสองกลุ่มอาชีพได้รับสารนิเทศในระดับปานกลางเพียงด้านเดียว คือ ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ นอกนั้นได้รับสารนิเทศในระดับน้อยและน้อยที่สุด ยกเว้นในการรับสารนิเทศจากแหล่งสถานีและการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อบุคคลที่เกษตรกรกลุ่มทำสวน/ทำไร่/รับจ้างได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่าเกษตรกรที่ทำนา โดยได้รับในระดับปานกลาง และระดับน้อย ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ยการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามอาชีพหลัก

การรับสารนิเทศ ด้านวนศาสตร์ชุมชน	ทำนา			ทำสวน/ทำไร่/รับจ้าง		
	\bar{X}	SD.	แปลความ	\bar{X}	SD.	แปลความ
1. เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ						
- ด้านการจัดการป่าชุมชน	2.17	0.93	น.	2.27	1.16	น.
- ด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตาม กระบวนการวนเกษตร	1.45	0.72	นส.	1.45	0.82	นส.
- การอนุรักษ์ป่าไม้และ ทรัพยากรธรรมชาติ	2.79	0.95	ปก.	3.18	1.05	ปก.
2. แหล่งสารนิเทศที่ได้รับ						
- แหล่งสารนิเทศบุคคล	1.53	0.70	น.	1.55	0.80	น.
- แหล่งสารนิเทศสถาบัน*	1.17	0.46	นส.	1.50	0.58	น.
- แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	1.11	0.34	นส.	1.00	0.00	นส.
3. พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศ						
- เปิดรับจากสื่อบุคคล*	2.06	0.79	น.	2.54	0.88	ปก.
- เปิดรับจากสื่อมวลชน	2.15	0.90	น.	1.95	0.58	น.
- เปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ	1.05	0.25	นส.	1.33	1.00	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดกลุ่มตามระดับของการรับสารนิเทศ (ตารางที่ 32) พบว่า ทั้งเกษตรกรที่ทำนาและเกษตรกรที่ทำไร่/ทำสวน/รับจ้างจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 54.5 และ 47.8) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 39.4 และ 43.5) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.1 และ 8.7) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่า การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกรในแต่ละกลุ่มอาชีพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P > 0.05$)

ตารางที่ 32 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำแนกตามอาชีพหลัก

ระดับการรับสารนิเทศ	ทำนา		ทำสวน/ทำไร่/รับจ้าง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	123	39.4	10	43.5	133	39.7
ระดับปานกลาง	170	54.5	11	47.8	181	54.0
ระดับสูง	19	6.1	2	8.7	21	6.3
รวม	312	93.1	23	6.9	335	100.0

$\chi^2 = 0.49669$ $df = 2$ $P = 0.78009 > 0.05$

3.5 รายได้เฉลี่ยต่อปี

ในการศึกษาการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจำแนกตามรายได้ (ตารางที่ 33) พบว่า เกษตรกรทุกกลุ่มได้รายได้ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลางเพียงด้านเดียว คือ ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม นอกนั้นมีการรับสารนิเทศในระดับน้อยและน้อยที่สุด ยกเว้นการรับสารนิเทศด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตร และการรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล ซึ่งพบว่าเกษตรกรที่มีรายได้สูงกว่า 20,001 บาทต่อปีได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอื่น โดยได้รับในระดับน้อย แต่กลุ่มอื่นได้รับในระดับน้อยที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

การรับสารนิเทศ ด้านวนศาสตร์ชุมชน	ต่ำกว่า 10,000 บาท			10,001-20,000 บาท			สูงกว่า 20,001 บาท		
	\bar{X}	SD.	ปก.	\bar{X}	SD.	ปก.	\bar{X}	SD.	ปก.
1. เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ									
- ด้านการจัดการป่าชุมชน	2.05	0.87	น.	2.25	0.98	น.	2.35	1.04	น.
- ด้านการใช้ที่ป่าไม้ตามกระบวนการวางแผน	1.34	0.73	นส.	1.47	0.64	นส.	1.60	0.80	น.
- ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ	2.74	0.97	ปก.	2.91	0.98	ปก.	2.85	0.90	ปก.
2. แหล่งสารนิเทศที่ได้รับ									
- แหล่งสารนิเทศบุคคล	1.40	0.64	นส.	1.59	0.74	น.	1.76	0.75	น.
- แหล่งสารนิเทศสถาบัน	1.21	0.55	นส.	1.17	0.38	นส.	1.16	0.44	นส.
- แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	1.16	0.41	นส.	1.03	0.16	นส.	1.06	0.25	นส.
3. พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศ									
- เปิดรับจากสื่อบุคคล	1.98	0.88	น.	2.22	0.77	น.	2.09	0.68	น.
- เปิดรับจากสื่อมวลชน	1.87	0.80	น.	2.32	0.92	น.	2.49	0.81	น.
- เปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ	1.12	0.45	นส.	1.02	0.13	นส.	1.04	0.20	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับการรับสารนิเทศ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี (ตารางที่ 34) พบว่า เกษตรกรกลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อปี และมีรายได้สูงกว่า 20,001 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.9 และ 72.7) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 33.6 และ 18.2) ได้รับในระดับต่ำ และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.5 และ 9.1) ได้รับในระดับสูง ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปีนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.5) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 43.2) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.3) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยทางสถิติด้วยไคสแควร์ พบว่า การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกรในแต่ละกลุ่มรายได้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$) กล่าวคือ เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงกว่า 20,001 บาท จะได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงมากกว่ากลุ่มอื่นคือ ได้รับในระดับปานกลางและระดับสูงมากกว่ากลุ่มอื่น

ตารางที่ 34 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

ระดับการรับสารนิเทศ	ต่ำกว่า 10,000 บาท		10,001-20,000 บาท		สูงกว่า 20,001 บาท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	85	52.5	36	33.6	12	18.2	133	39.7
ระดับปานกลาง	70	43.2	63	58.9	48	72.7	181	54.0
ระดับสูง	7	4.3	8	7.5	6	9.1	21	6.3
รวม	162	48.4	107	31.9	66	19.7	335	100.0

$\chi^2 = 25.65309$ $df = 4$ $P = 0.00004 < 0.05$

3.6 การใช้ประโยชน์จากป่า

ในการศึกษาการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่า (ตารางที่ 35) พบว่า เกษตรกรทั้งกลุ่มที่ใช้ประโยชน์จากป่าและกลุ่มที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่าได้รับสารนิเทศในระดับปานกลางเพียงด้านเดียวคือ ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติเพียง นอกนั้นมีการรับสารนิเทศในระดับน้อยและน้อยที่สุด ยกเว้นการรับสารนิเทศในด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ซึ่งกลุ่มที่ใช้ประโยชน์จากป่าได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่า โดยได้รับในระดับน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่า

การรับสารนิเทศ ด้านวนศาสตร์ชุมชน	กลุ่มที่ใช้ประโยชน์จากป่า			กลุ่มที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่า		
	\bar{X}	SD.	แปลความ	\bar{X}	SD.	แปลความ
1. เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ						
- ด้านการจัดการป่าชุมชน	2.17	0.95	น.	2.17	0.94	น.
- ด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตาม กระบวนการวนเกษตร	1.46	0.71	นส.	1.42	0.76	นส.
- การอนุรักษ์ป่าไม้และ ทรัพยากรธรรมชาติ	2.88	0.93	ปก.	2.68	1.01	ปก.
2. แหล่งสารนิเทศที่ได้รับ						
- แหล่งสารนิเทศบุคคล*	1.58	0.71	น.	1.42	0.69	นส.
- แหล่งสารนิเทศสถาบัน	1.17	0.44	นส.	1.26	0.54	นส.
- แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	1.11	0.35	นส.	1.09	0.28	นส.
3. พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศ						
- เปิดรับจากสื่อมวลชน	2.13	0.79	น.	1.97	0.84	น.
- เปิดรับจากสื่อมวลชน	2.25	0.87	น.	1.89	0.84	น.
- เปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ	1.07	0.34	นส.	1.05	0.29	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับของการรับสารนิเทศ จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่า (ตารางที่ 36) พบว่า เกษตรกรที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.3) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 42.1) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.7) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง ส่วนเกษตรกรกลุ่มที่ใช้ประโยชน์จากป่านั้น พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.6) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 33.3) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.0) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่า การใช้ประโยชน์จากป่ากับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกรมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่ใช้ประโยชน์จากป่ามีระดับการรับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่า คือ ในระดับปานกลางและในระดับสูง

ตารางที่ 36 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำนวนตามการใช้ประโยชน์จากป่า

ระดับการรับสารนิเทศ	กลุ่มที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่า		กลุ่มที่ใช้ประโยชน์จากป่า		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	57	53.3	76	33.3	133	39.7
ระดับปานกลาง	45	42.1	136	59.6	181	54.0
ระดับสูง	5	4.7	16	7.0	21	6.3
รวม	107	31.9	228	68.1	335	100.0

$\chi^2 = 12.10192$ $df = 2$ $P = 0.00236 < 0.05$

ตอนที่ 4 : การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ตอนที่ 4 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร ซึ่งครอบคลุมในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร สาเหตุของการไม่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในลักษณะและขั้นตอนต่าง ๆ

4.1 กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชนในหมู่บ้าน

ผลจากการศึกษา พบว่า กิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนส่วนใหญ่ที่มีในหมู่บ้านมี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการปลูกป่าชุมชน (ร้อยละ 92.3) และกิจกรรมการให้ความรู้ทางการบริหารป่าชุมชน (ร้อยละ 62.5) ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ นั้นมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ได้แก่ กิจกรรมปลูกป่า/ปลูกต้นไม้ในพื้นที่อื่น ๆ (ร้อยละ 39.3) กิจกรรมสร้างเรือนเพาะชำ (ร้อยละ 30.1) กิจกรรมการฝึกอบรมผู้นำชุมชน (ร้อยละ 29.2) กิจกรรมการดูแลรักษาป่าชุมชน (ร้อยละ 26.8) กิจกรรมการเพาะชำกล้าไม้ (ร้อยละ 25.0) และกิจกรรมการฝึกอบรมสมาชิกรักษาป่าชุมชน (ร้อยละ 14.6) (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน

กิจกรรมป่าชุมชนในหมู่บ้าน	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมปลูกป่าชุมชน	310	92.3	26	7.7
กิจกรรมการให้ความรู้ทางการบริหารป่าชุมชน	210	62.5	126	37.5
กิจกรรมปลูกป่า/ปลูกต้นไม้ในพื้นที่อื่น ๆ	132	39.3	204	60.7
กิจกรรมสร้างเรือนเพาะชำ	101	30.0	235	69.9
กิจกรรมการฝึกอบรมผู้นำชุมชน	98	29.2	238	70.8
กิจกรรมดูแลรักษาป่าชุมชน	90	26.8	246	73.2
กิจกรรมเพาะชำกล้าไม้	84	25.0	252	75.0
กิจกรรมการฝึกอบรมสมาชิกรักษาป่า	49	14.6	287	85.4

4.2 การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ในการศึกษาการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 72.0 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว มีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากส่งตัวแทนไปเข้าร่วมกิจกรรมแทนมากที่สุด ร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ ไม่มีเวลาว่างที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 41.7 และที่เป็นสาเหตุน้อยที่สุด คือ ไปทำงานนอกชุมชนจึงไม่ได้เข้าร่วม (ร้อยละ 10.4) (ตารางที่ 38) สาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ เกษตรกรเข้าร่วมไม่ไหวเพราะชราภาพแล้ว ดูแลลูกจึงไม่ได้เข้าร่วม และไม่ระบุสาเหตุ

ตารางที่ 38 จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน

สาเหตุที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	จำนวน (N-96)	ร้อยละ
ส่งตัวแทนไปเข้าร่วมแทน เช่น ลูก หลาน ฯลฯ	46	47.9
ไม่มีเวลาว่างที่จะเข้าร่วม	40	41.7
เป็นหน้าที่ของพ่อบ้านที่ต้องกระทำ	26	27.1
ไม่สนใจกิจกรรมดังกล่าวเลย	17	17.7
ไปทำงานนอกชุมชนจึงไม่ได้เข้าร่วม	10	10.4
สาเหตุอื่น ๆ	3	3.1

4.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ในการศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน (ตารางที่ 39) พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมทั้งสิ้น 242 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละลักษณะ พบว่า เกษตรกรจำนวนมากที่สุด คือ 89 คน (ร้อยละ 36.8) มีส่วนร่วมในลักษณะของการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมโครงการ รองลงมาคือ ร่วมโดยนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้คนอื่นทราบ จำนวน 67 คน (ร้อยละ 27.7) ส่วนการเข้าร่วมที่เกษตรกรจำนวนน้อยที่สุดเข้าร่วม คือ การเข้าเป็นสมาชิกหรือร่วมเป็นอาสาสมัครดูแลรักษาป่า ซึ่งมีเพียง 2 คนเท่านั้นที่เข้าร่วม (ร้อยละ 0.8)

เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมจำแนกในแต่ละลักษณะ พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่เกษตรกรมีส่วนร่วมในระดับมากมี 2 ลักษณะด้วยกันคือ ร่วมออกเงิน/ออกวัสดุในการจัดกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน ($\bar{X}=4.17$) และ ร่วมเป็นสมาชิกกองทุน/เป็นอาสาสมัครที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X}=3.50$) นอกนั้นเกษตรกรมีส่วนร่วมในระดับปานกลางและระดับน้อย ทั้งนี้ลักษณะการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าลักษณะอื่นคือ การเข้ารับการอบรม/ดูงาน ($\bar{X}=1.71$)

ตารางที่ 39 ลักษณะการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาป่าชุมชน

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					N (242)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	มส.	ม.	ปก.	น.	นส.				
เข้าร่วมประชุม/เสนอความเห็น ในการจัดกิจกรรม	-	6	3	3	5	17	2.59	1.28	ปก.
						(7.0)			
เข้ารับการอบรม/ดูงานในโครง การต่าง ๆ	1	1	6	5	21	34	1.71	1.06	น.
						(14.0)			
ชักชวน/ประกาศให้เพื่อนบ้าน เข้าร่วมกิจกรรม	1	12	31	43	2	89	2.63	0.79	ปก.
						(36.8)			
เข้าเป็นสมาชิกกองทุน/ร่วมเป็น อาสาสมัครที่จะทำกิจกรรม	1	-	-	1	-	2	3.50	2.12	ม.
						(0.8)			
ร่วมออกเงิน/ออกวัสดุในการจัด กิจกรรม	12	1	1	4	-	18	4.17	1.30	ม.
						(7.4)			
เป็นกรรมการในการทำกิจกรรม หรือทำหน้าที่ประสานงานกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	-	2	3	2	-	7	3.00	0.82	ปก.
						(2.9)			
นำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ ให้ผู้อื่นทราบ	2	10	22	31	2	67	2.69	0.87	ปก.
						(27.7)			

4.4 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ (ตารางที่ 40) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 225 คน (ร้อยละ 93.0) เข้าร่วมในการปลูกต้นไม้ในป่าชุมชน รองลงมา คือ เข้าร่วมในการสร้างเรือนเพาะชำหรือเพาะชำกล้าไม้จำนวน 26 คน (ร้อยละ 10.7) ส่วนการเข้าร่วมที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ การออกเสียงเลือกตั้งกรรมการเพื่อทำหน้าที่ดูแลรักษาป่าชุมชน ซึ่งมีจำนวน 5 คนเท่านั้น (ร้อยละ 2.1)

เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วม พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในระดับมากในขั้นตอนเดียวคือ การประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ ($\bar{X}=3.50$) นอกนั้นมีส่วนร่วมในระดับปานกลางและระดับน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการสร้างเรือนเพาะชำหรือเพาะชำกล้าไม้ ($\bar{X}=1.65$)

ตารางที่ 40 ขั้นตอนที่เกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน

ขั้นตอนที่มีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม (242)	\bar{X}	SD.	แปล ความ
	มส.	ม.	ปก.	น.	นส.				
ระบุปัญหา/แสดงความคิดเห็น เพื่อริเริ่มกิจกรรม	-	2	3	2	2	9	2.56	1.13	ปก.
ออกเสียงเลือกตั้งกรรมการเพื่อ ทำหน้าที่ดูแลรักษาป่าชุมชน	-	-	-	4	1	5	1.80	0.45	น.
เป็นกรรมการวางแผนโครงการ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่าง ๆ	-	-	2	3	2	7	2.00	0.82	น.
เสียสละแรงงานในการดูแล รักษาป่า เช่น ตายหญ้า ฯลฯ	9	1	1	4	10	25	2.80	1.83	ปก.
ร่วมปลูกต้นไม้ในป่าชุมชน	51	3	4	11	49	225	2.51	1.44	ปก.
ร่วมสร้างเรือนเพาะชำหรือ เพาะชำกล้าไม้	-	-	-	17	9	26	1.65	0.49	น.
ร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่า ชุมชนอื่น ๆ	1	1	-	3	1	6	2.67	1.51	ปก.
ติดตามข่าวสารและการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ	2	2	4	4	-	12	3.17	0.12	ปก.
เข้าร่วมอภิปราย/แก้ไขปัญหา การดำเนินงานโครงการ	3	-	1	4	-	8	3.25	1.49	ปก.
เข้าร่วมประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	3	-	-	3	-	6	3.50	1.64	ม.

ตอนที่ 5 : ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรกับตัวแปรเฉพาะบุคคล

ตอนที่ 5 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรในหมู่บ้านที่ทำการศึกษาด้านต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมตัวแปรเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อปี และการใช้ประโยชน์จากป่าใกล้กับหมู่บ้าน ทั้งนี้ในการศึกษาดังนี้จะจัดกลุ่มการมีส่วนร่วมตามเกณฑ์การจัดกลุ่มที่กำหนดไว้ 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีส่วนร่วมในระดับสูง และกลุ่มที่มีส่วนร่วมในระดับต่ำ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในภาพรวมแต่ละระดับ (ตารางที่ 41) พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนทั้งสิ้น 242 คน โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.5) มีส่วนร่วมในระดับต่ำ ส่วนที่เหลือจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 9.5) มีส่วนร่วมในระดับสูง

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.8) มีส่วนร่วมในด้านลักษณะต่าง ๆ ในระดับสูง ส่วนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ นั้น พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.5) มีส่วนร่วมในระดับต่ำ และที่เหลือจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.5) มีส่วนร่วมในระดับสูง

ตารางที่ 41 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาป่าชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม		รวม	\bar{X}	SD.
	ต่ำ	สูง			
1. ลักษณะการมีส่วนร่วม	60 (49.2)	62 (50.8)	112 (100.0)	1.48	0.50
2. ขั้นตอนการมีส่วนร่วม	217 (93.5)	15 (6.5)	232 (100.0)	1.06	0.25
รวม	129 (53.3)	113 (46.7)	242 (100.0)	1.47	0.50

5.1 เพศ

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามเพศ (ตารางที่ 42) พบว่า เกษตรกรทั้งเพศชายและเพศหญิงได้รับสารนิเทศในระดับเดียวกัน คือ ระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 42 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาป่าชุมชน	เพศชาย			เพศหญิง		
	\bar{X}	SD.	แปลความ	\bar{X}	SD.	แปลความ
1. ลักษณะการมีส่วนร่วม	1.28	0.61	นส.	1.09	0.30	นส.
2. ขั้นตอนที่มีส่วนร่วม	1.10	0.33	นส.	1.00	0.00	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับของการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ (ตารางที่ 43) พบว่า เกษตรกรทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับต่ำ (ร้อยละ 84.9 และร้อยละ 95.9) รองลงมาคือมีส่วนร่วมในระดับสูง (ร้อยละ 15.1 และ ร้อยละ 4.1)

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$) กล่าวคือ เกษตรกรเพศชายมีส่วนร่วมในระดับที่สูงกว่ามากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 43 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามเพศ

ระดับการมีส่วนร่วม	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	101	84.9	118	95.9	219	90.5
ระดับสูง	18	15.1	5	4.1	23	9.5
รวม	119	49.2	123	50.8	242	100.0

$\chi^2 = 8.60370$ $df = 1$ $P = 0.00335 < 0.05$

5.2 อายุ

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามอายุ (ตารางที่ 44) พบว่า เกษตรกรทุกกลุ่มอายุมีส่วนร่วมในระดับเดียวกันแทบทุกด้าน คือระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 44 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วม	อายุต่ำกว่า 40 ปี			อายุระหว่าง 41-50 ปี			อายุมากกว่า 51 ปี		
	\bar{X}	SD.	ปค.	\bar{X}	SD.	ปค.	\bar{X}	SD.	ปค.
1. ลักษณะการมีส่วนร่วม	1.29	0.56	นส.	1.17	0.44	นส.	1.20	0.56	นส.
2. ขั้นตอนที่มีส่วนร่วม	1.04	0.19	นส.	1.03	0.18	นส.	1.08	0.31	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับของการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ (ตารางที่ 45) พบว่า เกษตรกรทุกกลุ่มอายุส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.2, 91.7 และ 88.8) มีส่วนร่วมในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 8.8, 8.3 และ 11.2) มีส่วนร่วมในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่า อายุกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 45 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามอายุ

ระดับการมีส่วนร่วม	อายุต่ำกว่า 41		อายุ 41-50		อายุสูงกว่า 51		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	52	91.2	88	91.7	79	88.8	219	90.5
ระดับสูง	5	8.8	8	8.3	10	11.2	23	9.5
รวม	57	23.6	96	39.7	10	36.8	242	100.0

$$\chi^2 = 0.49888 \quad df = 2 \quad P = 0.77924 > 0.05$$

5.3 ระดับการศึกษา

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 46) พบว่า เกษตรกรทุกระดับการศึกษามีส่วนร่วมในระดับเดียวกันแทบทุกด้าน คือ มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 46 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาป่าชุมชน	ไม่ได้รับการศึกษา			จบประถมศึกษา			จบสูงกว่าประถมศึกษา		
	\bar{X}	SD.	ปค.	\bar{X}	SD.	ปค.	\bar{X}	SD.	ปค.
1. ลักษณะการมีส่วนร่วม	1.00	0.00	นส.	1.19	0.48	นส.	1.71	0.95	นส.
2. ขั้นตอนที่มีส่วนร่วม	1.00	0.00	นส.	1.04	0.23	นส.	1.20	0.41	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับของการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 47) พบว่า เกษตรกรทุกระดับการศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 100.0, 90.5 และ 80.0) มีส่วนร่วมในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 9.5 และ 20.0) มีส่วนร่วมในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรในแต่ละระดับการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P > 0.05$)

ตารางที่ 47 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วม	ไม่ได้รับการศึกษา		จบประถมศึกษา		จบสูงกว่าประถม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	16	100.0	191	90.5	12	80.0	219	90.5
ระดับสูง	-	-	20	9.5	3	20.0	23	9.5
รวม	16	6.6	211	87.2	15	6.2	242	100.0

$$\chi^2 = 3.60179$$

$$df = 2$$

$$P = 0.16515 > 0.05$$

3.4 อาชีพหลักของเกษตรกร

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามอาชีพหลัก (ตารางที่ 48) พบว่า เกษตรกรทุกกลุ่มอาชีพมีส่วนร่วมอยู่ในระดับเดียวกันแทบทุกด้าน คือ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 48 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามอาชีพหลัก

การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาป่าชุมชน	ทำนา			ทำไร่/ทำสวน/รับจ้างทำการเกษตร		
	\bar{X}	SD.	แปลความ	\bar{X}	SD.	แปลความ
1. ลักษณะการมีส่วนร่วม	1.19	0.49	นส.	1.75	0.96	นส.
2. ขั้นตอนที่มีส่วนร่วม	1.05	0.33	นส.	1.13	0.35	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับการมีส่วนร่วม จำแนกตามอาชีพหลัก (ตารางที่ 49) พบว่า เกษตรกรทั้งสองกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.7 และ ร้อยละ 86.7) มีส่วนร่วมในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 9.3 และร้อยละ 13.3) มีส่วนร่วมในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรในแต่ละกลุ่มอาชีพไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P > 0.05$)

ตารางที่ 49 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามอาชีพหลัก

ระดับการมีส่วนร่วม	ทำนา		ทำสวน/ทำไร่/รับจ้าง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	206	90.7	13	80.7	219	90.5
ระดับสูง	21	9.3	2	13.3	23	9.5
รวม	227	93.8	15	6.2	242	100.0

$$\chi^2 = 0.27262 \quad df = 1 \quad P = 0.60158 > 0.05$$

3.5 รายได้เฉลี่ยต่อปี

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี (ตารางที่ 50) พบว่า เกษตรกรทุกกลุ่มรายได้มีส่วนร่วมอยู่ในระดับเดียวกันทุกด้าน คือ ระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 50 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

การมีส่วนร่วม	รายได้ต่ำกว่า 10,000			รายได้ 10,00- 20,000			รายได้สูง 20,001		
	\bar{X}	SD.	ปค.	\bar{X}	SD.	ปค.	\bar{X}	SD.	ปค.
1. ลักษณะการมีส่วนร่วม	1.15	0.43	นส.	1.06	0.29	นส.	1.39	0.72	นส.
2. ขั้นตอนที่มีส่วนร่วม	1.03	0.17	นส.	1.04	0.19	นส.	1.11	0.37	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับของการมีส่วนร่วม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี (ตารางที่ 51) พบว่า เกษตรกรทุกกลุ่มรายได้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.2, 94.0 และ 78.2) มีส่วนร่วมในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 5.8, 6.0 และ 21.8) มีส่วนร่วมในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรในแต่ละกลุ่มรายได้มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$) กล่าวคือ เกษตรกรที่มีรายได้สูงกว่า 20,001 ต่อปี มีส่วนร่วมในระดับสูงมากกว่ากลุ่มอื่น

ตารางที่ 51 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

ระดับการมีส่วนร่วม	ต่ำกว่า 10,000 บาท/ปี		10,001- 20,000 บาท/ปี		สูงกว่า 20,001 บาท/ปี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	98	94.2	78	94.0	43	78.2	219	90.5
ระดับสูง	6	5.8	5	6.0	12	21.8	23	9.5
รวม	104	43.6	83	34.3	55	22.7	242	100.0

$$\chi^2 = 12.55214 \quad df = 2 \quad P = 0.00188 < 0.05$$

3.6 การใช้ประโยชน์จากป่า

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่า (ตารางที่ 52) พบว่า เกษตรกรทั้งกลุ่มที่ใช้ประโยชน์จากป่าและไม่ใช้ประโยชน์จากป่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับเดียวกันในทุกด้าน คือ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 52 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่า

การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาป่าชุมชน	กลุ่มที่ใช้ประโยชน์จากป่า			กลุ่มที่ไม่ใช้ประโยชน์จากป่า		
	\bar{X}	SD.	แปลความ	\bar{X}	SD.	แปลความ
1. ลักษณะการมีส่วนร่วม	1.21	0.54	นส.	1.19	0.39	นส.
2. ขั้นตอนที่มีส่วนร่วม	1.04	0.24	นส.	1.06	0.24	นส.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดกลุ่มตามระดับการมีส่วนร่วม จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่า (ตารางที่ 53) พบว่า เกษตรกรทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.9 และ 90.8) มีส่วนร่วมในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 10.1 และ 9.2) มีส่วนร่วมในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์จากป่ากับไม่ใช้ประโยชน์จากป่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P > 0.05$)

ตารางที่ 53 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่า

ระดับการมีส่วนร่วม	กลุ่มที่ไม่ใช้ประโยชน์ จากป่า		กลุ่มที่ใช้ประโยชน์ จากป่า		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	62	89.9	157	90.8	219	90.5
ระดับสูง	7	10.1	16	9.2	23	9.5
รวม	69	28.5	173	71.5	242	100.0
$\chi^2 = 0.04608$		df = 1	P = 0.83003 > 0.05			

ตอนที่ 6 : ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน

ตอนที่ 6 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาป่าชุมชน โดยนำเสนอเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นการนำเสนอข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจำแนกตามกลุ่มที่เข้าร่วม (จำนวน 242 คน) และกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน (จำนวน 94 คน) ส่วนที่สอง เป็นการนำเสนอข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนเฉพาะกลุ่มที่เข้าร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนในด้านต่าง ๆ (จำนวน 242 คน)

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน กับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ในตอนนี้เป็น การนำเสนอข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มที่เข้าร่วม (จำนวน 242 คน) และกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน (จำนวน 94 คน). โดยจะนำเสนอค่าเฉลี่ยของการรับสารนิเทศในแต่ละด้านก่อน จากนั้นจะนำเสนอตารางแจกแจงความถี่ตามระดับการรับสารนิเทศ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไคส์แควร์ เพื่อดูความแตกต่างระหว่างกลุ่มต่าง ๆ โดยจัดกลุ่มการรับสารนิเทศตามเกณฑ์การจัดกลุ่มที่กำหนดไว้ 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับสูง กลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง และกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ และในตอนสุดท้ายจะนำเสนอค่าความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อดูทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวแปร

ในการศึกษาการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน (ตารางที่ 54) พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจำนวนทั้งสิ้น 335 คน และไม่ได้รับสารนิเทศเลย 1 คน

เมื่อศึกษาเฉพาะกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศจำนวน 335 คน จำแนกเป็นกลุ่มที่เข้าร่วม (จำนวน 241 คน) และกลุ่มไม่เข้าร่วม (จำนวน 94 คน) พบว่า เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ได้รับสารนิเทศในระดับเดียวกันแทบทุกด้าน ส่วนใหญ่ได้รับในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีการรับในระดับปานกลางเพียงด้านเดียวคือ การอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากร

ธรรมชาติ แต่ก็ยังมีข้อแตกต่างแตกต่างกันในบางด้าน เช่น กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมจะมีพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อต่าง ๆ ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มไม่เข้าร่วม นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เข้าร่วมในด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตร และการรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล

ตารางที่ 54 การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนของเกษตรกร จำแนกตามการเข้าร่วม

การรับสารนิเทศ ด้านวนศาสตร์ชุมชน	กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม (N=242)			กลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม (N=94)		
	\bar{X}	SD.	แปลความ	\bar{X}	SD.	แปลความ
1. เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ	2.43	0.82	น.	1.98	0.57	น.
- ด้านการจัดการป่าชุมชน	2.31	1.01	น.	1.83	0.66	น.
- ด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตาม กระบวนการวนเกษตร	1.53	0.78	น.	1.18	0.43	นส.
- การอนุรักษ์ป่าไม้และ ทรัพยากรธรรมชาติ	2.94	0.97	ปก.	2.52	0.87	ปก.
2. แหล่งสารนิเทศที่ได้รับ	1.33	0.51	นส.	1.07	0.30	นส.
- แหล่งสารนิเทศที่เป็นบุคคล	1.64	0.74	น.	1.26	0.53	นส.
- แหล่งสารนิเทศที่เป็นสถาบัน	1.20	0.48	นส.	1.10	0.30	นส.
- แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	1.11	0.34	นส.	1.08	0.28	นส.
3. พฤติกรรมกรมเปิดรับสารนิเทศ	1.86	0.71	น.	1.44	0.58	นส.
- เปิดรับจากสื่อบุคคล	2.13	0.80	น.	1.96	0.81	น.
- เปิดรับจากสื่อมวลชน	2.26	0.88	น.	1.83	0.81	น.
- เปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ	1.07	0.34	นส.	1.04	0.19	นส.
รวม	1.92	0.62	น.	1.50	0.52	น.

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า เกษตรกรได้รับสารนิเทศทั้งสิ้น 335 คน และไม่ได้รับสารนิเทศเลยจำนวน 1 คน และเมื่อจัดกลุ่มตามเกณฑ์การจัดกลุ่ม (ตารางที่ 55) พบว่า เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 94 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.9) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 34.0) ได้รับในระดับปานกลาง และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.1) ได้รับในระดับสูง ส่วนกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 241 คนนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.8) ได้รับในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 39.7) ได้รับในระดับต่ำ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.3) ได้รับในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไคร้สแควร์ ปรากฏว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมกับเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม มีการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เข้าร่วม คือ ระดับปานกลางและระดับสูง

ตารางที่ 55 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำแนกตามการเข้าร่วม

ระดับการรับสารนิเทศ	กลุ่มที่ไม่เข้าร่วม		กลุ่มเข้าร่วม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	61	64.9	72	29.9	133	39.7
ระดับปานกลาง	32	34.0	149	61.8	181	54.0
ระดับสูง	1	1.1	20	8.3	21	6.3
รวม	94	28.1	241	71.9	335	100.0

$$\chi^2 = 31.48749 \quad df = 2 \quad P = 0.00000 < 0.05$$

เมื่อพิจารณาระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนในแต่ละด้าน ได้แก่ เนื้อหาสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ การได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ และพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อต่าง ๆ โดยจัดกลุ่มการรับสารนิเทศตามเกณฑ์การจัดกลุ่มที่กำหนดไว้ 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับสูง กลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง และกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ และจำแนกตามกลุ่มที่เข้าร่วมและกลุ่มที่ไม่เข้าร่วม ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1.1 เนื้อหาสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับกับการเข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดกลุ่มตามระดับการรับสารนิเทศตามเกณฑ์การจัดกลุ่ม (ตารางที่ 56) พบว่า เกษตรกรได้รับเนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนทั้งสิ้นจำนวน 335 คน และไม่ได้รับเนื้อหาสารนิเทศเลยจำนวน 1 คน

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่า เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 94 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.9) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 57.4) ได้รับในระดับปานกลาง และไม่มีใครได้รับสารนิเทศในระดับสูงเลย ส่วนกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 241 คนนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.5) เปิดรับในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 20.4) เปิดรับในระดับต่ำ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 9.1) เปิดรับในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไค์สแควร์ ปรากฏว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมกับเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม มีการรับเนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เข้าร่วม คือ ระดับปานกลางและระดับสูง

ตารางที่ 56 ระดับการรับสารนิเทศด้านเนื้อหาสารนิเทศ จำแนกตามการเข้าร่วม

ระดับการรับสารนิเทศ	กลุ่มที่ไม่เข้าร่วม		กลุ่มเข้าร่วม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	40	42.6	49	20.4	89	26.6
ระดับปานกลาง	54	57.4	170	70.5	224	54.0
ระดับสูง	0	0.0	22	9.1	22	6.3
รวม	94	28.1	241	71.9	335	100.0

$\chi^2 = 20.90619$ $df = 2$ $P = 0.00003 < 0.05$

6.1.2 การรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศกับการเข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดกลุ่มตามระดับการรับสารนิเทศตามเกณฑ์การจัดกลุ่ม (ตารางที่ 57) พบว่า เกษตรกรทั้งสิ้นจำนวน 332 คนได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศ และไม่ได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศเลยจำนวน 4 คน

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่า เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 238 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.9) เปิดรับสารนิเทศจากสื่อในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 34.0) เปิดรับในระดับปานกลาง และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.1) เปิดรับในระดับสูง ส่วนกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 94 คนนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.8) เปิดรับในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 39.7) เปิดรับในระดับต่ำ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.3) เปิดรับในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไค์สแควร์ ปรากฏว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมกับเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม มีการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เข้าร่วม คือ ระดับปานกลางและระดับสูง

ตารางที่ 57 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจากแหล่งสารนิเทศด้านต่าง ๆ จำแนกตามการเข้าร่วม

ระดับการรับสารนิเทศ	กลุ่มที่ไม่เข้าร่วม		กลุ่มเข้าร่วม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	76	80.9	117	49.2	193	58.1
ระดับปานกลาง	17	18.1	110	46.2	127	38.3
ระดับสูง	1	1.1	11	10.6	12	3.6
รวม	94	28.3	238	71.7	332	100.0

$\chi^2 = 29.79008$ $df = 2$ $P = 0.00000 < 0.05$

6.1.3 พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อกับการเข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มตามระดับการรับสารนิเทศ พบว่า (ตารางที่ 58) พบว่า เกษตรกรเปิดรับสารนิเทศจากสื่อจำนวนทั้งสิ้น 331 คน และไม่เปิดรับสารนิเทศจากสื่อเลยจำนวน 5 คน

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่า เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 94 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.5) เปิดรับสารนิเทศจากสื่อในระดับต่ำ รองลงมา (ร้อยละ 40.4) เปิดรับในระดับปานกลาง และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.1) เปิดรับในระดับสูง ส่วนกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 237 คนนั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.9) เปิดรับในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 32.9) เปิดรับในระดับต่ำ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.2) เปิดรับในระดับสูง

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไคส์แควร์ ปรากฏว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมกับเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม มีการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมได้รับสารนิเทศในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เข้าร่วม คือ ระดับปานกลางและระดับสูง

ตารางที่ 58 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจากสื่อประเภทต่าง ๆ
จำแนกตามการเข้าร่วม

ระดับการรับสารนิเทศ	กลุ่มที่ไม่เข้าร่วม		กลุ่มเข้าร่วม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	55	58.5	78	32.9	133	40.2
ระดับปานกลาง	38	40.4	149	62.9	187	56.5
ระดับสูง	1	1.1	10	4.2	11	3.3
รวม	94	28.3	237	71.6	331	100.0

$$\chi^2 = 20.16236 \quad df = 2 \quad P = 0.00004 < 0.05$$

6.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน กับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

เมื่อนำข้อมูลมาหาค่าความสัมพันธ์ โดยการทดสอบทางสถิติด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อศึกษาความทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร (ตารางที่ 59) ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนจะได้รับสารนิเทศมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ($r=0.3030$)

2. เนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนที่เกษตรกรได้รับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับเนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน มากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.2117$)

3. การรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศมากกว่าเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.2366$)

4. พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเปิดรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนมากกว่าเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.2944$)

5. จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ การได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ และเนื้อหาสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ

ตารางที่ 59 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ตัวแปร	N	ค่าความสัมพันธ์ (r)	Approx. of Sig.	ระดับนัยสำคัญ
1. การรับสารนิเทศกับการเข้าร่วม	335	.3030	0.000	0.05
3. เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับกับการเข้าร่วม	335	.2117	0.001	0.05
4. แหล่งสารนิเทศกับการเข้าร่วม	332	.2366	0.000	0.05
5. พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศกับการเข้าร่วม	331	.2944	0.000	0.05

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ในตอนนี้จะนำเสนอข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน (จำนวน 242 คน) ซึ่งครอบคลุมข้อมูลในด้านเนื้อหาสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ การได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ และพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อต่าง ๆ โดยการหาค่าทางสถิติด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อศึกษาความทิศทางการความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน กับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนจำนวน 242 คน พบว่าเกษตรกรได้รับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนทั้งสิ้น 241 คน และไม่ได้รับสารนิเทศเลยจำนวน 1 คน

เมื่อพิจารณาการรับสารนิเทศจำแนกตามระดับของการมีส่วนร่วม (ตารางที่ 60) พบว่า เกษตรกรที่มีส่วนร่วมในระดับต่ำจำนวน 218 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.0) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 33.5) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 5.5) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง ส่วนเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในระดับสูงจำนวน 23 คนนั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.9) ได้รับสารนิเทศในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน รองลงมา (ร้อยละ 34.8) ได้รับสารนิเทศในระดับสูง และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.5) ได้รับสารนิเทศในระดับต่ำ

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าไคส์แควร์ ปรากฏว่า เกษตรกรที่มีส่วนร่วมกันในแต่ละระดับ มีการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่มีส่วนร่วมในระดับสูงได้รับสารนิเทศในระดับปานกลาง และระดับสูงมากกว่าเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในระดับต่ำ

ตารางที่ 60 ระดับการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม

ระดับการรับสารนิเทศ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ระดับต่ำ		ระดับสูง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	73	33.5	1	4.3	74	30.7
ระดับปานกลาง	133	61.0	14	60.9	147	61.0
ระดับสูง	12	5.5	8	34.8	20	8.3
รวม	218	90.5	23	9.5	241	100.0

$$\chi^2 = 27.42300 \quad df = 2 \quad P = 0.00000 < 0.05$$

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าว (ตารางที่ 61) พบว่า การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรได้รับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนมากก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ($r = 0.2944$)

ตารางที่ 61 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับการมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ตัวแปร	N	ค่าความสัมพันธ์ (r)	P-Value	ระดับนัยสำคัญ	แปลความ
การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชน	241	.2944	0.000	0.05	ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนในแต่ละด้านกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน (ตารางที่ 62) จะเห็นว่า

1. เนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนที่เกษตรกรได้รับ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรได้รับเนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนมากก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r=0.2117$)

2. การรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจากแหล่งสารนิเทศ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรได้รับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจากแหล่งสารนิเทศดังกล่าวมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r=0.2356$)

3. พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรเปิดรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r=0.2648$)

4. เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกรกับการรับสารนิเทศในแต่ละด้าน สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อต่าง ๆ สูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือความสัมพันธ์กับแหล่งสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ และความสัมพันธ์กับเนื้อหาสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับ

ตารางที่ 62 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนในแต่ละด้านกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ตัวแปร	N	ค่าความสัมพันธ์ (r)	P-Value	ระดับนัยสำคัญ	แปลความ
เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ	241	.2117	0.001	0.05	ค่อนข้างต่ำ
การรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศ	240	.2366	0.000	0.05	ค่อนข้างต่ำ
พฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อ	241	.2648	0.000	0.05	ค่อนข้างต่ำ

6.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาป่าชุมชน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสารนิเทศด้านวนศาสตร์ชุมชนในแต่ละเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน (ตารางที่ 63) พบว่า

1. เนื้อหาสารนิเทศด้านการจัดการป่าชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรได้รับเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการชุมชนมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.1802$)

2. เนื้อหาสารนิเทศด้านการใช้ที่ดินตามกระบวนการวนเกษตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรได้รับเนื้อหาเกี่ยวกับวนเกษตรมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ($r = 0.3127$)

3. เนื้อหาสารนิเทศด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($r = 0.0774$)

4. เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนกับเนื้อหาสารนิเทศที่เกษตรกรได้รับในแต่ละด้าน จะเห็นว่า เนื้อหาทางด้านการใช้ที่ดินป่าไม้ตามกระบวนการวนเกษตรมีความสัมพันธ์สูงกว่าเนื้อหาสารนิเทศด้านการจัดการป่าชุมชน

ตารางที่ 63 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสาระนิเทศที่เกษตรกรได้รับกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนของเกษตรกร

ตัวแปร	N	ค่าความสัมพันธ์ (r)	P-Value	ระดับนัยสำคัญ	แปลความ
1. เนื้อหาด้านการจัดการป่าชุมชน	241	0.1802	.005	0.05	ต่ำ
2. เนื้อหาด้านการใช้ที่ดินตามกระบวนการวนเกษตร	241	0.3127	.000	0.05	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ
3. เนื้อหาด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ	241	0.0774	.230	N.S.	ไม่มีความสัมพันธ์

6.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารนิเทศในแต่ละแหล่งสารนิเทศ กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน (ตารางที่ 64) พบว่า

1. แหล่งสารนิเทศบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.2980$)

2. แหล่งสารนิเทศที่เป็นสถาบัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่เป็นสถาบันมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.2148$)

3. แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรได้รับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ มากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.1445$)

4. เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม กับการรับสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศในแต่ละด้าน สรุปได้ว่า แหล่งสารนิเทศบุคคลมีความสัมพันธ์สูงกว่าแหล่งสารนิเทศอื่น รองลงมาคือ แหล่งสารนิเทศสถาบัน และแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ ตามลำดับ

ตารางที่ 64 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งสารสนเทศที่เกษตรกรได้รับกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน

ตัวแปร	N	ค่าความสัมพันธ์ (r)	P-Value	ระดับนัยสำคัญ	แปลความ
1. แหล่งสารสนเทศบุคคล	240	0.2980	.000	0.05	ค่อนข้างต่ำ
2. แหล่งสารสนเทศสถาบัน	240	0.2148	.001	0.05	ค่อนข้างต่ำ
3. แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ	240	0.1445	.025	0.05	ต่ำ

6.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรเปิดรับสารสนเทศจากสื่อต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาป่าชุมชน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการรับสารสนเทศในแต่ละพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน (ตารางที่ 65) พบว่า

1. พฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศจากสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรมีพฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศจากสื่อบุคคลมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.2579$)

2. พฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรมีพฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศจากสื่อมวลชนมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.1540$)

3. พฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศจากสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรมีพฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศจากสื่อเฉพาะกิจมากขึ้นก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากขึ้นด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.2118$)

4. เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม กับพฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศในแต่ละสื่อ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์สูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ พฤติกรรมการเปิดรับสารสนเทศจากสื่อเฉพาะกิจ และพฤติกรรมการเปิดรับจากสื่อมวลชน ตามลำดับ

ตารางที่ 65 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสารนิเทศจากสื่อต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน

ตัวแปร	N	ค่าความสัมพันธ์ (r)	P - Value	ระดับนัยสำคัญ	แปลความ
1. การเปิดรับจากสื่อบุคคล	241	0.2579	.000	0.05	ค่อนข้างต่ำ
2. การเปิดรับจากสื่อมวลชน	241	0.1540	.017	0.05	ต่ำมาก
3. การเปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ	241	0.2118	.001	0.05	ค่อนข้างต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย